SKONFISKOWANE

Ч. 292 (13.491). Львів, неділя 5. листопада 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.	
Чвертьрічно	15·00	„
Піврічно	30·00	„
Річно	60·00	„

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед Святом Ощадности.

Львів, дня 4. листопада 1933.

Щороку святкує цілий світ в дні 31. жовтня Свято Ощадности. Наші умовини відмінні від умовин праці інших народів, а тому у нас треба пересувати це свято на вільний день, звичайно неділю, щоби уможливити масам нашого населення взяти участь у Святах Ощадности, що їх уладжують по цілому нашому краю. Керма і ініціятива Свята Ощадности спочиває в руках товариства „Ощадність" у Львові, яке призначує також, в якому дні його святкувати. В дні 29. жовтня (неділя) цілий український нарід на західних землях звернув свою увагу і всі свої сили на величаве і гідне протестовання проти московської політики на Україні, тому треба було це свято пересунути на найближчу неділю дня **5. листопада** ц. р., який то день призначений у цьому році Святом Ощадности. Рівночасно Т-во „Ощадність" зарядило, щоби в цілому краю святкувати Свято Ощадности у місяцях **листопаді, грудні та січні,** коли позволять на це час та місцеві обставини.

Не сумніваємося, що і в цьому році Свята Ощадности відбудуться у нас належно та що вони принесуть знова чималі користи як поширенню ідеї ощадности, так і дадуть практичні висліди через приєднання нових прихильників для ощадностевої праці на майбутнє. Це Свято насуває нам декілька гадок, з якими хочемо поділитися на цьому місці з нашим громадянством.

Останнє захитання американського доляра уважає богато людей чомусь також захитанням самої справи ощадности. Це річ напевно неправильна, бо коли такі хвилеві і дрібні вагання хочби дуже важної валюти мали впливати на цілу акцію ощадности, то тоді вона не була би можлива до переведення сьогодні майже в цілому світі. Бо справи ощадности не можна брати під кутом хвилевого складання зайвого гроша, а треба її уважати **господарською системою,** яка має обняти не одну ділянку складання ощадности, а пронизати ціле наше господарське життя та надати йому **рису господарности і порядку.** Коли будемо підходити до справи з цього ширшого становища, то тоді можна буде провести ідею ощадности на ріжних ділянках нашого народнього життя і вона в усіх них мусить дати добрі висліди.

Коли приглянемося, як виглядає життя і господарка одиниць, а разом з тим життя і господарка громадянства та його зорганізованих ділянок, ріжних наших установ, то побачимо, що всюди у нас бракує тої основної риси, якою є ощадність гроша, ощадність часу, належна організація праці, доцільне уживання працівників, належне їх місце при варстатах праці і т. д. Люди обвинувачують часто — чи керманичів наших установ, чи провідників нашого громадянства, що серед них треба шукати виновників цього лиха, бо вони саме не перестерігають всюди якслід гадки ощадности. Можливо, що це частинно і так, але головна причина лежить тут богато глибше, а саме у тому, що всі ми разом не маємо нахилу до господарного упорядкування життя, що для нас конечно потрібне і то тим більше, що ми нарід бідний і не маємо як і чим розкидати. У нас нема виховання до ощадности, яке перейшло в кров і кість тих народів, які ми уважаємо богатими та щасливими, а які дійшли до цього тільки господарністю і порядком та ощадністю одиниць і цілого громадянства. Коли приглянемося зразковому господарству чеської чи німецької господині, коли поглянемо на зразкове використання часу англійця чи данця, то просто заздрість бере нас, скільки ті люди можуть на протязі одного дня зробити, виконати, використати свою силу і засоби, якими працюють, а до того ще й мають богато вільного часу, який присвячують для себе, своєї рідні та який уживають для розривки і приємности. А все те тому, бо вони **виховані до ощадности і господарности,** не в розумінні скупства, а в розумінні розумного уживання часу і сил на працю і на належне проведення життя.

Це виховання до ощадности і господарности мусить іти у нас передовсім серед молодого покоління, яке може цих прикмет набрати передовсім у **школі** і в **родині.** Вщіплення у діточі душі ідеї ощадности на шкільній лавці, до чого є безліч нагоди, то добрий примір для дитини в родині, де розумно використовують гроші, час та працю — це ті речі, які можуть зробити з нас колись також таке суспільство, яке буде кермуватися у своєму публичному житті порядком та господарністю. Одначе не треба забувати також, що ці речі треба ще і щераз проповідувати серед нашого старшого громадянства, яке грішить чимало у цьому напрямку. А нагода для цього найкраща саме підчас Свята Ощадности, коли можемо пригадати собі ті основи ощадности і господарности, які ведуть одиниці до добробуту та цілі народи до упорядкованого належно господарського життя.

Як бачимо з цього завдання Свят Ощадности є передовсім куди більші та важніші, ніж звичайне щадження грошей. Одначе, добре і розумне складання грошевих ощадностей мусить бути також одною з цілей ідеї ощадности. В цьому році будуть у часі Свят Ощадности складати гроші (вкладки ощадности) на те, щоби їх ульокувати в „Центробанку" та призначити на окремий фонд збуту сільсько-господарських продуктів через нашу кооперацію та на розбудову нашого кооперативного промислу. В цей спосіб попри відсвіження у памяті нашого суспільства завдань ощадности, можна буде також придбати нові фонди для нашої кооперації у її корисній роботі.

Ось і ці думки, які під Свято Ощадности хотіли ми піддати під розвагу нашому громадянству.

Мир чи війна?

I

Англійський державний секретар домінії Томас 26. м. м. передав по радіо промову, в якій зясував сучасну міжнародню ситуацію приблизно так:

„Справа мирної співпраці між народами саме тепер зазнала тяжкого удару. Але це ще не смертельна рана. Світ хоче її вилікувати і певно, що вилікує. Якби ми могли найкраще помогти при цьому уздоровленню?

„На світі, — каже Томас, — є збір держав і народів. Британська імперія, що покриває більше, ніж четвертину земної поверхні та охоплює більше ніж четвертину людського покоління, в якому співпрацює, не тільки не скрахувала, але живе та зростає. Відношення між рештою держав і народів в основі заложені на бажанню оминути війну. Це мета, до якої спрямовані всі зусилля їх закордонної політики. Для цієї мети створили Союз Народів. Діяльність влади поодиноких держав є мудра або нікчемна в тій мірі, як зменшує або збільшує небезпеку війни."

— „Навпаки, уряди британської імперії виходять з передумови, що війна між ними неможлива. Ми зачинаємо там, де інші зупиняються. Ми можемо спрямувати свої сили на позитивну ціль будування добра, а не тільки на ціль негативну, як запобігти лихові.

— „Тому ми можемо в своїх взаєминах і у відносинах до решти світу дбати також про інші, не тільки егоїстичні цілі. Властивим джерелом тої позитивної праці є сильна любов до особистої свободи та до автономії в рас, які творять британську імперію. Це незвичайна поява, що коли демократична форма влади хутко щезає на цілому світі, в британській імперії ніколи вона не мала так сильно запущеного коріння, як саме нині.

— „Диктаторські уряди, — каже Томас, — природно звертають увагу на внутрішні відносини. Нарід, який позбавився своєї власної свободи, треба тримати в стані омани, щоб не повстав, а найкращий зі засобів омани, це сильна лайка себелюбної національної бундючности. Демократія нічого подібного не терпить..."

Хто уважно стежить за англійською внутрішньою та зовнішньою політикою, легко зрозуміє цей незвичайно стриманий, дипльоматичний тон і значіння змісту промови Томаса. Ні одна з держав не може у своїй політиці похвалитися такою докладною послідовністю, як саме Англія. Будучи конституційною монархією, Англія устами Томаса заявляє свою непохитність справжнього, демократичного становища у внутрішній національній політиці. Одночасно натякає він на те, що саме Англії належить одна з першорядних роль у війні та миру, з огляду на величезні простори своїх впливів.

Теоретично все це прегарно. Але на практиці треба би мати на увазі внутрішню безнастанну війну, збройну, господарську, культурну та етично-правову, яку ведуть окремі англійські домінії, як ось Індія, сусідня Ірляндія та інші. Що буде з ними?

II.

Киньмо ще оком на інші факти. Міжнародня статистика, зібрана у франц. „Статистичному річнику зброї та муніції" про вивіз зброї та стрілива до екзотичних держав, африканських кольоній і взагалі про торговлю зброєю всіх европейських держав, подає, що більшість держав озброює потайки свої армії та що міжнародня, урядово знана торговля зброєю та стрілива досягає річно понад 1 міліярд франків. Позаурядові „знавці" справи твердять, що дійсна торговля зброєю в десятеро і двацятеро більша!...

Потайки торгують всіми родами зброї: гарматами, кулеметами, бомбами, мінами, прожекторами, літаками, певно газами, тощо.

Так: загальний вивіз зброї за 1931 р. сягає 500 міл. фр. При чому найбільшим поставцем зброї та стрільна є Англія (на 400 міл. фр.); друге місце займає Чехословаччина (вивіз зброї та стрілива = 117,670.000 чк.), третє — Америка (116,900.000 чк.).

За ці останні два роки „активних" нарад про розброєння, але ще більше активного зброєння всіх держав, ці числа зросли неймовірно й важко сказати точно, яких саме розмірів досягли.

Хто це все в дійсності робить? „Миромовні" влади демократичних, чи диктаторських держав? Як це все погодити з цілим рядом декларацій при кожній, хоч трохи більшій, міжнародній імпрезі?

Відповідь може бути одна: це роблять ті фінансові групи, які безпосередньо зацікавлені в цій безприкладно шаленій торговлі зброєю, як продуктом зовсім непотрібним, ні для людського миру, ні для господарського добробуту, ні для культурного поступу людства. Говорити про мир, але рівночасно озброювати всіх і все з ніг до голови, значить приготовляти найогиднішу різанину людства. Навіщо тоді засліплювати народні маси поняттями етики, права, справедливости, гуманности?

Хіба це не найпоганіша брехня людей XX. століття? Брехня, якої не знало людство попередніх поколінь; брехня, яка знівечила душу сучасної людини та затроїла її на довгі десятиліття, і хто знає, чи не доведе до повного занепаду европейської культури та цивілізації?

Т. Монюк.

Німецька виборча пропаґанда.

БЕРЛІН, 3. XI. ПАТ. Кульмінаційною точкою виборчої кампанії в басейні Рури були вчора масові мітінги в Есені, де промовляли віце-канцлер Папен і канцлер Гітлер. У своїй промові Папен заявив між іншим, що тому рік у Женеві він старався переконати французького й англійського премієра, що Німеччина бачить у репараціях не тільки матеріяльну, але ще більше моральну справу. Тому німецький уряд хоче від них визволитися. Гітлер у довшій промові зазначив: Як у листопаді 1918 р. німецький нарід зложив зброю, то зробив це не в почуванні власної вини. Мусимо заєдно повторяти перед світом, що не переконано німецького народу і не можна його переконати, що поносить вину за ту страшну війну. Німецький нарід був і є дальше переконаний, що його підпис під признанням до вини за війну, покладений тільки під впливом побоювання перед натиском безприміриного вимушення. Дальше канцлер атакував версайський трактат, мовлячи, що він продовжує політичний та господарський стан війни в часі миру.

В Бойтені підчас інспекційної подорожі по опільському Шлеську міністр Герінг у промові на політичному мітінгу заявив м. і.: В дні 12. листопада ц. р. хочемо змити ганьбу з 9. листопада 1918 р. і привернути німецьку честь. Европа не зазнає спокою, доки не буде його мати серце Европи. Наш вожд, заявив промовець, представив цілому світові, що хочемо миру і готові зложити для нього жертву, але одно стоїть вище понад мир: це честь. І в тім місті, яке вдирається в іншу країну, ви повинні знати, що воно є передньою сторожею, а не втраченою позицією. Маєте знати, що ви не самі, знати, що це свята земля німецька, за яку стоїть сила і солідарність всього народу.

Бюро Вольфа і німецька преса, описуючи етапи подорожі Ґерінга, з натиском підкреслює „окрівавлену границю й божевілля без означених границь.“

День жалоби і протесту.

ТЕРНОПІЛЬ.

Повітовий Комітет Ратунку України під проводом меџ. Остапа Постригача (до нього радикали не належать) рішив уладити публичне протестаційне віче про сучасних подій на Наддніпрянській Україні з рефератом посла д-ра Степана Барана. Про це вчасно повідомлено староство, котре віче заборонило і воно через те не відбулося. Рішено також не скликувати сходин для членів поодиноких товариств, щоби не дати приводу політичній владі до евентуального розвязання товариства, колиб хтось непокликаний знайшовся приладково в льокалі товариства. Натомісць у неділю 29. жовтня ц. р. відбулася в парохіяльній церкві у Тернополі торжественна Служба Божа в намірені українського народу, яку відправив місцевий парох о. крилошанин Володимир Громницький. Співав хор Т-ва „Поділля“. Богослуження закінчено відспіванням „Боже Великий, Єдиний“. Церкву виповнило в цілости місцеве громадянство, що молилося гарячо за долю для Наддніпрянської України.

СОКАЛЬЩИНА.

В Сокальщині майже по всіх селах відбулися дня 29. м. м. богослуження з відповідними проповідями, а потім сходини членів українських установ, на яких були реферати про положення нашого народу на Вел. Україні.

РАВА РУСЬКА.

Дня 29. жовтня згідно з покликом Краєвого Комітету відбулися по всіх майже церквах равського повіту торжественні богослуження в намірені українського народу та панахиди з відповідними проповідями. У Раві Руській того вечора відбулися святочні сходини, на яких д-р Богдан Карпевич, адвокат у Раві Р., виголосив відповідний до хвилі відчит, після чого ухвалено одноголосно протестні резолюції. Слід зазначити, що по декотрих місцевостях, як ось у Вільках Мазовецьких, постерункові заборонили священикам відчитувати пастирський лист, заборонили теж священикам переводити збірку у церкві для голодуючих, а в деяких місцевостях, як у Корнях, Вербиці й інших, зібрані священиками гроші у церкві поліція сконфіскувала.

МОНАСТИРЕЧЧИНА.

В Монастириськах основався Районовий Комітет Ратунку України, який підготовив акцію на день жалоби і протесту в такий спосіб: по всіх громадах району основано місцеві комітети і дня 29. X. ц. р. відправилося всюди богослуження й панахида за погибших голодовою смертю на Рад. Україні.

Про події на Вел. Україні виголосили того дня реферати: в Монастириськах адвокат О. Мисевич, у Григорові і Бертниках — Б. Білинський, у Слобідці Гор. і Ковалівці — О. Мисевич, у Залісі і Велесневі — І. Рибак, у Задарові і Красієві — Н. Рибак, у Лядськім і Бобрівниках — М. Чайківський, в Нисколизах і Лазарівці — Н. Пендзей, у Вичілках — К. Чайківська.

В громаді Яргорів стрінула делеґовану референтку Е. Крочаківну неприємність, бо місцевий парох о. М. Ґ. заявив їй, що ні сходин ні реферату не буде, бо нема потреби... Той-же парох не відправив того дня ні панахиди, ні не виголосив проповіди. В Устю Зеленім перевів акцію жалоби і протесту парох о. Гавришак.

В інших громадах Монастиреччини не було ні сходин ні рефератів, бо не було кого вислати. Чотирьох наших докторів у Монастириськах не обходять події на Вел. Україні, вони не голодні і вважали за відповідне не брати участи в повищій акції.

В громадах, де виголошено реферати, прийнято прияли відповідні резолюції. У всіх громадах розфіфковані були жалібні клепсидри.

БЕРЕСТЯ.

В Бересті н. Б. відправив 29. м. м. богослуження в православнім соборі о. мітрат Жуковський, а в т. зв. братській церкві протоєрей о. Зноско. В тих богослуженнях взяли участь маси вірних. Як представник Української Парл. Репрезентації явився в обох церквах посол Сергій Хруцький.

ЛОПАТИНЩИНА.

Громадяни села Топорова після богослуження зібралися на нараду, де приняли відомі протестні резолюції, що їх підписали всі місцеві установи.

ВІДЕНЬ.

Дня 29. жовтня ц. р. відбулося у Відні в салях Українського Клюбу віче під проводом д-ра Назара Омеляна Світлика в справі голодової катастрофи на Україні. Предсідник отворив віче привитанням прибувших заступників товариств і преси. Відтак виголосив д-р Ю. Вітошинський реферат про український визвольний рух і московський більшовизм, а д-р П. Маценко про голод на Україні. Память погибших звеличали присутні на зазив предсідника повстанням з місць. Відтак принято протестні резолюції і закінчено віче нац. гимном.

—o—

Вибори до міських рад.

Розпорядком станиславівського воєводи розписано вибори до міських рад у виділених містах: Станиславові, Коломиї і Стрию, на 10. грудня ц. р. Одночасно покликано до життя головні й окружні виборчі комісії та поділено ті міста на виборчі округи й округи голосування.

В Ярославі появилися оголошення про розписання виборів до міської ради на 10. грудня ц. р. На основі нового закону Ярослав вибирає 24 радних у 6 виборчих округах.

—o—

Велика перемога лейбуристів.

ЛЬОНДОН, 3. XI. ПАТ. Оголошено остаточні вислідн виборів до муніципальних рад у поверх 100 містах і містечках Англії та Валії. Вибрано 970 представників Лейбур партії, 844 консерватистів, 576 незалежних і 231 ліберала. Наслідком того Лейбур парті одержала 176 мандатів, консерватисти втратили 106, незалежні 42 і ліберали 28 мандатів.

ЛЬОНДОН, 3. XI. ПАТ. При виборах до муніципальних рад Лейбур партії осягнула великий успіх, здобуваючи на своїх противниках 261 мандатів і тратячи 19. Отже чистий зиск партії праці 242 мандатів. Із загального числа 880 мандатів, поставлених тією партією, вибрано 444. Лейбур парті здобула в 25 містах більшість в муніципальних радах. Ті міста числять 3 міліони населення.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 5. ЛИСТОПАДА 1933.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА.

ЛИСТ З КИТАЮ.

ЧУЖІ ТЕРПІННЯ І ВЛАСНІ.

Кожного вечора, погода чи слота, зустрічаю другобіч ріки притулену до зачиненої брами залізниці стару жебрачку в лахмітті. Кожного вечора вона приходить вити під цю зачинену браму, де колись „вигадки білих дияволів“ розшарпали на смерть її сина-одинака, що працював на залізничому шляху. Відтоді без притулку вона ходить жебрати, а вечір приходить під браму, цілими годинами, до втоми, проклинати всіх білих та їхні родини за смерть її сина.

В її вигуках стільки ненависти, впертости та лиховісности, що мимохіть від них тремтять нерви. Хоча й до цього можна звикнути... Я звикла! Тепер уже майже не чую їх; вони ввійшли у гармонію вечірніх настроїв.

Уявляю собі, як радіє ця жебрачка кожного разу, коли дізнається про смерть „білих дияволів“, залізничих урядовців, яких притолочує на залізничому шляху каміння „стотисячі“ юнаньських гір.

Сьогодні вона знову має нагоду радіти, її проклони здійснилися — її ще раз вислухали боги.

До тих вечірніх настроїв Юнанфу багато можнаб ще докинути суму, а то й траґізму, хоч я переконана, що у моїх спостереженнях велику ролю відіграє моя европейська „біла“ вражливість, бо китайці затверділі у своїх безжалісних традиціях зовсім інакше сприймають життя та його прояви.

Один з моїх знайомих китайців, якого інтеліґенцію я високо цінила, на мої запити та докори відповів мені, що „ще більшою недолею людини, ніж її нужда є її спочування для недолі інших людей“. Мені навіть здавалося, що він ставився до спочування мовби до якоїсь поганої, зайвої болячки. Він запевнив мене, що колиб я хотіла переконати тих самих жебраків, які викликають у мене стільки спочутливих почувань, про їхню власну нужду, то вони певно не повірилиб мені, а то й висміялиб може моє божевілля, бо до свого призначення китайці мають непохитну пошану.

Багато дечого можна навчитися в Китаї, а зокрема витревалости та фаталізму. Навіть ті жалісні вигуки жебраків, завивання плачок на гробах та продаж своїх дітей, це тільки звичайні вияви традиції, віри чи то стану людини. Жебрак своїми вигуками дає знак людям про свій голод, бо інакше на нього ніхто не звернув би уваги — жінки скавулять на гробах, найчастіше без найменшого почуття жалю, щоб тільки всі чули, що вони згідно до традиції відправляють обряд жалю та плачів за покійниками.

Важко булоб повірити в іствування їхнього жалю чи то терпіння по втраті, взявши під увагу байдужість, з якою вони ставляться до смерти, як і до власного життя.

Коли китайці не зворушуються стражданнями інших людей та звірят, то вони так само безоглядно ставляться до своїх власних злиднів. Коли в них нема спочування, то також зовсім не знають вони сподіваня на краще майбутнє й не вірять у потребу боротьби з дійсністю. Безумовно, що цей фаталізм зменшує їхню нужду. На цю відвічну традицію зложилося багато причин, а найважніші з них це надмірне залюднення краю, невдячна, тверда земля, надто часті повені та посухи, постійні напади, війни, грабіжі, тортури, а над усе повне невільництво жіноцтва, яке вже зі своїм молоком вливає у дитину зрозуміння покори, підданства, резиґнації.

Нема сумніву, що колиб китайці врешті зрозуміли свій правдивий стан в порівнянні до інших країв, то Китай вже давно не був би Китаєм, а став би зединеним, сильним, новим краєм.

Але Китай ще досі не хоче повірити в себе не всилі зрозуміти своєї сили, хоч часто вже у молодому поколінні можна помітити нові, модерні напрямки та амбіції. Вони такі наївні, що поправді цими спробами викликають ще більше суму та спочування, ніж своїми безоглядними, старими традиціями.

Старому Китаєві мабуть призначено дожити віку по давньому, і кращеб було це для нього, ніж убирати на своє пооране обличчя модерну маску нової культури, якої вони ніколи не збагнуть та якої ніколи не сприймуть вітверим серцем. А може?... Не знаю. У світі діються ще чудеса: вистарчить глянути на молоду Японію...

—o—

Свята 1. листопада.

СОКАЛЬ.

Дня .. листопада відбулося в Сокалі богослуження в сокальській церкві, яке відправив о. декан Ничай, що виголосив теж відповідну проповідь. Вечором були сходини членів деяких товариств. Подібні богослуження відправлено по всіх церквах сокальського повіту при виповнених церквах.

РАВА РУСЬКА.

Дня 1. листопада відслужив о. Твердохліб, парох Рави Руської, торжественну Службу Божу в намірені українського народу та панахиду за тих, що віддали своє життя в обороні Рідного Краю. З прикрістю доводиться зареєструвати сумну правду, що деякі поважні громадяни Рави Руської і то навіть такі, що стоять у проводах культурно-освітних та економічних установ, не почували себе до обовязку взяти участь у богослуженнях. Мимоволі пригадується ілюстрація „Зизи": „І до церкви не ходив і „Діла" не читав, а таки вредукували"...

ТЕРНОПІЛЬ.

Заходом Громадянського Комітету під проводом пос. д-ра Ст. Барана відбулося в Тернополі в середу 1. ц. м. першолистопадове свято у формі церковного обходу і святочних сходин місцевого громадянства. Рано в год. 9.30 розпочалася торжественна соборна Служба Божа, котру відправив о. крилошанин Вол. Громницький при участи сотрудників о. Колянківського й о. Ратича в намірені українського народу. Співав хор Т-ва „Газділя". Парохіяльна церква була переповнена. Вечором в год. 5 у тій-же церкві згадані священики відправили парастас і панахиду теж при численному здвизі народу — за тих, що поклали своє життя за Українську Державу. Вкінці безпосередньо після панахиди відбулись урочисті сходини місцевих громадян і громадянок від молоді й робітників та міщан почавши, на представниках старшої інтеліґенції скінчивши. Сходини відкрив пос. д-р Ладика, до президії увійшли крім нього пос. д-р Ст. Баран, проф. Іл. Брикович, п. Козуб і п. Яримович та п. Мельничуківна. Реферат на тему: „Як повстала в дні 1. листопада 1918 р. Українська Держава на українських землях бувшої Австро-Угорщини" виголосив пос. д-р Степан Баран, після чого проф. Іларій Брикович розповів свої спомини, як українці перейняли владу у свої руки в Тернополі в листопаді 1918 р. Сходини закінчились відспіванням національного гимну.

Хто викликав заворушення в Палестині.

ЛЬОНДОН, 3. XI. ПАТ. Британська сторона намагається звалити відповідальність за арабські заворушення в Палестині на комуністів. Анґлійська преса впевняє, що комуністи старалися використати ситуацію, щоби шляхом заворушень утруднити становище британської адміністраційної влади. В Палестині арештували 53 комуністів, арабів і жидів. „Дейлі Експрес" пише навіть, що радянська радієва стація в Одесі заохочувала арабів у Палестині до заворушень, обвинувачуючи сіонізм, що вислуговується інтересам британського імперіялізму. Слід замітити, що ту вістку часопис одержав з Берліну де перехопили її з Одеси.

Наслідком заворушень вбито одного поліцая тубильця і 23 арабів, ранених є 23 поліцаїв, британських і тубильців та 127 арабів.

ЄРУСАЛИМ, 3. XI. ПАТ. Арабський екзекутивний комітет рішив припинити з нинішнім днем ґенеральний страйк.

Жидівська конференція в Льондоні.

Всесвітна конференція допомоги жидам з Німеччини у Льондоні скінчила наради. Створено екзекутивний комітет, що в складі 5 осіб буде постійно урядувати в Льондоні. До комітету ввійшли представники жидівської аґенції та англійських, американських, французьких і польських жидів. Головою комітету є сіон. діяч д-р Вайцман. Крім того вибрано дві комісії, фінансову та еміґраційну. До співділання з комісією при комісарі при Союзі Народів вибрали окрему комісію.

—o—

Карний процес проти українського адвоката в Золочеві.

В „Ділі" була вже свого часу згадка про розправу перед трибуналом суду присяглих у Тернополі проти Богдана Мушки і його пятьох товаришів, обвинувачених за злочин державної зради зі ст. 97 § 1. к. к. (приналежність до ОУН) і за злочин проти публичного порядку зі ст. 154 § 2 к. к. (розкидування летючок ОУН). Ця розправа відбулася в Тернополі у днях 22. і 23. вересня ц. р. і на ній оборонець обвинувачених Осипа Шкамбари й Олександра Горния, молодих хлопців з Варваринець, пов. Теребовля, посол д-р Степан Баран, що боронив їх зовсім безплатно, поставив внесок по думці ст. 41 к. п. к. на вилучення предсідника розправи в цепрез. окружного суду в Тернополі д-ра Леонарда Вендриховського, колишнього підпрокуратора в Самборі. Внесок поставлено на вечірній розправі дня 22. вересня ц. р. з належним умотивуванням і внаслідок цього розправу тоді відложили до слідуючого дня. Коли в дні 23. вересня ц. р. відчитано постанову трибуналу, що відкидається внесок оборонця д-ра Ст. Барана, останній заявив, що внаслідок цього рішення мусить зложити оборону своїх клієнтів, подаючи при цьому мотиви свого кроку. При мотивуванні заяви оборонця д-ра Ст. Барана предсідник відобрав йому голос, а тоді пос. д-р Баран спокійно зняв зі себе тогу, вложив її до підручної течки і покинув своє місце на лаві оборонців.

По зложенні оборони д-ром Ст. Бараном найстарший з решти оборонців д-р Степан Брикович попросив голосу, щоби заявити повну солідарність лави оборонців з поступком свого товариша д-ра Ст. Барана. Став говорити спокійним тоном, але предсідник відобрав і йому голос. Остаточно прийшов до слова дальший з черги оборонець пос. д-р Дмитро Ладика і він сказав те, що мав сказати д-р Брикович, а саме, що лава оборонців солідаризується вповні з поступком оборонця д-ра Ст. Барана. До заяви д-ра Ладики прилучився теж оборонець д-р Евген Дзерович з тих самих, що він, мотивів.

Трибунал перервав тоді розправу, пішов на довшу нараду і по перерві проголосив постанову, що накладає на обор. д-ра Ст. Бриковича гривну в кваоті 50 зол., саму розправу відкладає до чергової каденції в грудні ц. р., а на оборонця д-ра Ст. Барана накладає кошти удаременої розправи. Всіх шістьох обвинувачених, які всі відповідали з вільної стопи, на внесок підпрокуратора Венцковського заарештували на салі розправ по думці ст. 165 а) і б) к. п. к. (можливість утечі і впливання на свідків). Апеляційний Суд цю постанову затвердив, тому арештовані будуть перебувати у слідчій вязниці аж до розправи в грудні ц. р.

Окремою письменною постановою окружного суду в Тернополі, яку доручили пос. д-рові Ст. Баранові пообно 20. жовтня ц. р., наложено на нього обовязок заплатити в користь державного скарбу кошти удаременої розправи в кваоті 664 золотих 75 сотиків, проти якої д-р Баран вніс жалобу до Апеляційного Суду у Львові, з наведенням мотивів, в наслідок яких був змушений зложити оборону і що тимсамим не повинен поносити коштів відложеної розправи проти обвинувачених Богдана Мушки і тов. до числа актів окружного суду в Тернополі II К 172/33.

Не вважаючи на дисциплінарне покарання д-ра Ст. Бриковича, предсідник розправи д-р Вендриховський вніс дня 25. вересня ц. р. урядову записку до окружного прокуратора в Тернополі до II Ко 225/33 з коротким описом виступу д-ра Бриковича на розправі дня 23. вересня ц. р., кваліфікуючи цей виступ як проступок зі ст. 128 к. к. (неправильне поведення перед урядом), загроженого арештом до шести місяців або гривною. Окр. прокуратор Мушки вже дня 25. вересня ц. р. до І Пс 594/33 виготовив акт обвинувачення проти д-ра Ст. Бриковича згідно щодо змісту з урядовою запискою предсідника розправи д-ра Вендриховського за проступок зі ст. 128 к. к. (зміст акту обв. можемо оголосити щойно у звідомленні з головної розправи на основі постанов кодексу процедури карної) і спрямував справу до городського суду в Тернополі, який і визначив головну розправу на день 14. жовтня ц. р. до числа актів V Кз 2205/33.

Одначе ця розправа не відбулася, бо д-р Ст. Брикович поставив внесок на письмі в Апеляційному Суді у Львові на вилучення всіх городських судів тернопільської округи. Апеляційний Суд виделеґував городський суд в Золочеві до переведення згаданої вище карної розправи проти д-ра Ст. Бриковича. Таку розправу визначено вже на суботу 4. листопада ц. р. в год. 10. рано в салі розправ городського суду в Золочеві ч. 23 до числа актів VI Кз 1125/33. На розправу зареквіровано акти окр. суду в Тернополі до II К 172/33 і покликано як свідків членів трибуналу; обвинувачений д-р Брикович покликав на свою оборону як свідків членів тодішньої лави оборонців пос. д-ра Степана Барана, пос. д-ра Дмитра Ладику і д-ра Евгена Дзеровича, що вже дістали візвання на розправу та адв. д-ра Линдесбергера, що прислухувався розправі. В цей спосіб у суботу 4. листопада ц. р. виїде з Тернополя до Золочева ціла мандрівка суддів та адвокатів, щоби бути судовими свідками у згаданій вище справі, що є зовсім небуденною у наших судових відносинах. Оборону д-ра Бриковича має обняти один з наших відомих оборонців зі Львова.

В Тернополі кружляють вістки, що місцевий скр прокуратор на основі урядової записки віцепрез. д-ра Вендриховського має поставити чи вже поставив внесок у соймі на видачу посла д-ра Степана Барана, щоби і його також потягнути до карної відповідальности перед судом зі ст. 128 к. к. за його виступ на розправі перед судом присяглих у Тернополі в дні 23. вересня ц. р.

ЧИ ВИ СТАЛИ ВЖЕ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО Т-ВА ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ? МІСЯЧНА ВКЛАДКА 50 СОТИКІВ.

З польського сойму.

ЕКСПОЗЕ ПРЕМ. ЄНДЖЕЄВИЧА.

В пятницю в год. 10.15 рано почалося засідання сойму, на якому був весь уряд із премієром Єнджеєвичом.

Маршал сойму Світальський, після полагоди формальних справ повідомив, що вплинуло письмо в справі притягнення до карної відповідальности посла Воубля (Кл. Нар.). Опісля маршал згадав померших послів, м. и. посла д-ра Ярослава Олесницького.

Премієр Єнджеєвич виголосив експозе, в якому згадав про загальне світове положення й ствердив, що в порівнанні з ним положення в Польщі представляється незле. Теперішній польський уряд, як і всі попередні уряди останніх літ, є противником інфляції та подібних заряджень. Основними напрямними уряду є 1) вдержання буджетової рівноваги, 2) тривкість і певність гроша, 3) привернення умовин здорової калькуляції продукції як теж відтворення рівноваги між великою продукцією в державі, 4) оживлення господарських оборотів і піддержка здорової суспільної та приватної ініціятиви.

Далі говорив премієр Єнджеєвич про внутрішню політику Польщі, при чому згадав, що **останніми часами завважується спроби заколоту в Сх. Галичині. Знаємо добре, каже премієр, їх мету та знаємо де треба їх шукати. Ці спроби стрінулися вже з осудом з боку українського громадянства. Вони не могтимуть змінити політики уряду в відношенні до українського населення Сх. Галичини, зате стріне їх рішуча та строга постава органів державної адміністрації.**

Після прем. Єнджеєвича міністр скарбу Завадський виголосив буджетове експозе.

В дискусії над експозе як перший промовляв пос. Рибарський (НД), який критикував його виводи. Він згадав, що його клюб поставив внесок, щоби самоврядні вибори відложити на один місяць.

Ревізії й арештування.

ДОБРОМИЛЬЩИНА.

У звязку з розкиненим у місяці вересні ц. р. протипольських летючок перевели в Добромильщині по селах ревізії та арештування. Деяких арештованих і відставлених до судових арештів в Добромилі по переведенні дочасних дочень звільнили, інші ще сидять. І так у селі *Княжполі* приарештували Дмитра Халая і Теодора Моцяка, у *Війську* Івана Совгу, Гриця Моліцького, Дяця Івана і Турчинського Дмитра. Всіх, за винятком останнього, якого відставили до Перемишля, вже звільнили. В *Хирові* приарештували студ. Володимира Коропея і Михайла Гірняка та обох відставили до арешту в Добромилі. По 2-тижневому сидженні звільнили студ. Коропея.

Дня 18. жовтня ц. р. поліція перевела ревізії у складниці Окружного Союзу Кооператив у *Добромилі*, в домівці коопер. „Народній Дім“ та в прив. мешканні дир. Степана Чорника в Добромилі. Нічого не знайшли.

Дня 28. жовтня ц. р. перевели ревізії в *Лацьках* у Миколи Вовьного, директора кред. кооперативи, Василя Малька, голови Кружка „Сільського Господаря“ і Кружка „Рідної Школи“; обох їх арештували та відставили до суд. арештів у Добромилі.

Дня 29. жовтня приарештували в *Добромилі:* дир. коопер. складниці і голову філії „Просвіти“ в Добромилі п. Степана Чорника та студ. Яцуся. Того останнього по кількох годинах звільнили, а дир. Чорника відставили до суд. арешту.

Крім того в суд. арештах у Добромилі перебувають приарештовані в другій половині жовтня ц. р. Осип Міланич, Осип Левицький і В[illegible] Жук — усі зі *Стевлом* коло Хирова.

ВОЛОЧІВЩИНА.

В *Золочеві* арештували: Дмитра Гаєвого, Володимира Задвия, Романа Кравчука, Богдана Гошовського, Мирона Леха і Чупмана.

ПЕРЕМИЩИНА.

В *Перемишлі* арештували: Прокопа Ґенгала, Коростіля, Демчуків батька синів і доньку, Стасіва, Федака, Хробака і Бородала. По *селах перемиського повіту* забрали до арештів ок. 50 осіб. Діяльність Т-ва „Молода Громада“ в Перемишлі влада припинила.

БОБРЕЧЧИНА.

У *Бібрці* арештували: Миколу Кассарабу, Іллю Коцюмбаса, Андрія Козаневича й Олексу Коцюмбаса. В *Девятниках* арештували Ярослава Дякова, Олексу Спаса, Івана Микушу та Мирослава Балука. У *Романові* М. Богуша, в *Чижичах* Василя Заставного, в *Суходолі* Костева Фіцика та емігранта з Вел. України Сергія Сергета. Крім того були ще арештування й по інших селах повіту.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА І ЗБАРАЩИНА.

В дні 25. жовтня ц. р. арештували на терені повітів *тернопільського і збаразького* кільканадцятьох людей, переважно молодих хлопців, перевівши у них передтим основні ревізії за летючками і літературою ОУН. По переслуханні на поліції тільки декого звільнили з арешту; всіх інших поліція перевела до слідчої вязниці при окружному суді в Тернополі, де проти них ведеться карно-судове слідство за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 к. к. (Приналежність до ОУН), а проти більшости також ще за злочин проти публичного порядку зі ст. 154 § 2 к. к. (розповсюднювання летючок ОУН). Нікого з арештованих досі не випустили зі слідчої вязниці, а саме слідство йде дуже пиняво, бо арештованих є дуже багато, а слідчий суддя всього тільки один (д-р Янеллі), коли перед кількома місяцями були ще два слідчі відділи, а перед кількома роками навіть три. Значна частина арештованих не дістала ще дозволу на доставу харчів, між ними і старші громадяни-інтелігенти. У слідчій вязниці сидять між іншими і наші старші інтелігенти, як п. Володимир Менцінський, урядовець Подільського Союзу Кооператив і диригент „Бояна“ в Тернополі, лікар д-р Тарас Білинський та дир. Когут — оба зі Збаража і д-р Іван Яворський, лікар з Нового Села, збаражського повіту.

СОКАЛЬЩИНА.

В *Сокалі й повіті* перевела поліція масові арештування серед українського населення дня 28. м. м. Арештували головно молодих людей, інтелігентів і селян. Всіх арештованих було кільканадцять. Дня 1. листопада пізним вечором і 2. листопада рано випустили майже всіх арештованих на волю.

РАВЩИНА.

У ночі з 15. на 16. Х. незнані люди вибили шиби у школі в *Любичі Камеральній*. У звязку з тим поліція з Любичі перевела ревізію у Равлика Михайла, Бориса Михайла і Жолондка Василя в *Тенетиськах*. По переведенні ревізії арештували і відставили скованих до судових арештів у Раві Р. Жолондка Василя і Бориса Михайла, а по переслуханні їх, відставили до судових арештів у Львові.

Дня 16. Х. перевела равська поліція ревізію у Тимчини Йосафата зв. Морським у *Вербиці*. По ревізії забрали його і скованого відставили до судових арештів у Раві Руській, а звідти по переслуханні до судових арештів у Львові.

Дня 17. Х. арештували вдруге Зеленого Василя, уч. 8. класи гімназіяльної та перевели ревізію й арештували Гопія Юрка, Демчину Гриця (урядник філії „Просвіти“ у Жовкві), Стадницького Андрія і Лущика Івана, с. Василя з *Камінки Бобрецької*. Усіх з винятком Стадницького і Лущика, які сидять у судових арештах в Раві Руській, відставили до судових арештів у Львові. Арештованих обвинувачують у видаванні нелегального часопису стінного.

Дня 21. Х. в год. 7. рано постерунок поліції з Рави Р. при помочі чотирьох постерункових перевів ревізію у СС. Служебниць у Раві Руській, у льокалі, де приміщена українська захоронка „Р. Ш.“, у льокалі, де приміщена філія „Союзу Українок“, як також у домівці читальні „Просвіти“ і в домі Т-ва „Український Народній Дім“. Про переведення ревізії не повідомлено ані одного голови згаданих товариств, ані теж греко-кат. уряду парохіяльного про ревізії у СС. Служебниць. До нині, 2. листопада, жодно зі згаданих товариств з винятком СС. Служебниць не одержало із суду навіть затвердження ревізії.

Слід замітити, що на вид портрету Шевченка, в якого честь школи з доручення шкільної влади уладжують святочні академії і т. д., один з постерункових відізвався: „Що то за балван віси“... Проти поведення поліції при ревізіях внесено до старости у Раві Руській, як також до команди поліції у Львові зажалення.

Дня 27. жовтня в год. 1-ій у ночі відбулися ревізії й арештування у цілому равському повіті. З кожного села забрали від 2—6 громадян. Одних передержують до нині, 2. листопада, по постерунках державної поліції на місцях, інших віддали до судових арештів чи то до Рави Руської, чи до Угнова. Досини зареєстровано арештування з таких місцевостей і таких громадян:

Рава Руська: інж. Богачевського Омеляна, Гуликівну Катрусю, Осідачівну Славку, Стражника, уч. 6. кл. гімн. й Олешка уч. 7. кл. гімн. Богачевського й Гуликівну відставили до судових арештів у Раві Руській, Осідачівну Славку до судових арештів у Львові. Стражника й Олешка звільнили.

З *Річок* арештували і відставили до судових арештів у Раві Р. Ногаля Тимка.

З *Потелича* арештували і відставили до суд. поліційних арештів у Раві Руській Мастикаша Миколу, студ. техніки, Мастикаша Евгена, студ. прав, Мойсака Михайла, студ. прав, Мастикаша Василя і Мастикаша Івана.

З *Любичі* арештували і передержують у поліційних арештах в Любичі Костишинівну Марійку, Костишина Осипа, Лупейка Володимира і Савойку Осипа. Крім того арештували і відставили до суд. арештів у Львові інж. Гузія Василя.

У *Гребенні* перевели ревізію у дир. Канціра Івана і арештували та передержують на постерунку у Гребенні Божика Гриця.

З *Угнова* арештували і відставили до судових арештів в Угнові м-ра Петришина Володимира і Баса Володимира.

З *Вербиці* арештували і відставили до судових арештів в Угнові Омеляна Гриня, Стеха Андрія, Хижого Миколу. Крім них арештували дня 1. листопада і передержують на постерунку у Вербиці: Зраду Івана й Омеляна Василя за те, що на їх обійстях вивішені були рано 1. листопада жовто-блакитні прапори.

З *Підлубець* арештували і відставили до судових арештів в Угнові Савчишина Василя, Радевича Івана, Крису Миколу і Кузьму Івана.

З *Корчева* арештували і відставили до судових арештів в Угнові Курилу Івана.

З *Корчмина* арештували і відставили до судових арештів в Угнові Самілу Петра.

У *Голім Равськім* перевели ревізію в Чорного Михайла й Чорного Миколи і забрали при ревізії у Чорного Михайла книжку „Лихоліття на Великій Україні“. Ревізію перевів постерунок з Гійча. Нікого не арештували.

Дня 28. жовтня перевела поліція з Гійча ревізію у Волянка Ярослава у *Вільках Мазовецьких*. Забрали йому реферат, приготований до виголошення на сходинах в дні 29. жовтня.

Як довідуємося, арештованих у равському повіті є понад 60 громадян.

З арештованих в дні 2. і 6. жовтня відставили до судових арештів у Львові також ще таких громадян: Михалівну Ірену з Камінки-Старого Села, Осідача Володимира, Галана Гриця і Бадана Теодора з Рави Руської.

В останній хвилині довідуємося, що з суд. арештів у Раві Руській звільнили інж. Богачевського Омеляна з Рави Руської і Ногаля Тимка з Річок.

—o—

НОВИНКИ

— **Відчит проф. В. Кубійовича** про „Українське населення в Европі в світлі останніх переписів людности“ відбудеться 4. ц. м. в салі Музею Наук. Т-ва ім. Шевч., вул. Чарнецького 26 в год. 6. веч.

— **З Українського Лікарського Товариства** В суботу, 4. ц. м. год. 19. в домівці товариства сходини членів з рефератами д-ра М. Дзеровича: „Цікаві випадки з казуїстики“ і д-ра О. Філяса: „З нових педіятричних журналів“.

— **Нич перед судом.** Перед трибуналом присяглих суддів у Львові розпочинається в суботу, 4. ц. м. розправа проти Степана Нича, 22-літного студента політехніки, члена ОУН, якому закидують злочин державної зради і замах на аспіранта поліції Цесельчука в дні 28. квітня ц. р. за Янівською рогачкою. Як відомо, замах не вдався, бо револьвер не вистрілив, а тимчасом аспірант Цесельчук револьвером стрілив і зранив Нича в голову. В склад трибуналу, що веде розправу, входять р. Ягодзінський як предсідник і рр. Тертіль та Бендашевський як вотанти. Обвинувачує віцепрокуратор д-р Мостовський.

— **До чого беруться стрільци.** Філія „Просвіти“ в Тернополі скликала на день 24. жовтня ц. р. освітню анкету до читальні „Просвіти“ в Довжанці, тернопільського повіту, на яку з відповідним рефератом приїхав урядовець філії д-р Микола Меленишин. В часі нарад анкети вдерся до читальняної салі місцевий польський сільський парубчак, член місцевого „Стрільця“, викрикуючи, що українцям не вільно скликувати ніяких нарад і тому він збори розвязує та взиває понявших покинути салю. Рівночас

що звернувся до д-ра Меленишина з домаганням, щоби перед ним вилегітимувався, бо інакше силою як стшелец відставить його до громадського уряду чи пак до поліції. Очевидно, д-р Меленишин не послухав нахабного парубчака. Скінчилося на цьому, що парубчака-стшельца викинули зі салі і нарада продовжалася далі. Повищий інцидент подаємо як характеристику поведінки сільських стшельців супроти українських громадян, бо подібні виявлення їхньої нахабности не є тепер відокремлені.

— **З радія.** Радіостація в Брні (341,7) надаватиме в неділю 5. листопада від год. 9. рано популярні українські пісні. Співає п. Самійлович.

— **Дивний обіжник староства в Бережанах.** Пишуть нам з Бережан: На кілька днів перед святом жалоби береж. староство повідомило всіх оо. парохів у повіті, що на зарядження міністра внутр. справ у дні 29. X. можуть відбутися тільки тихі богослуження (**ciche nabożeństwa**). В суботу 28. X. ходили постерункові по селах і вступали до оо. парохів та перекаючи повище зарядження, домагалися, щоби оо. парохи в неділю лише відчитали Служби Божі. Деякі отці, боячися поліційних погроз, в дійсности лише відчитали Службу Божу в неділю 29. X. Добре би було, щоби Митрополичий Ординаріят через Апостольську Нунціятуру у Варшаві звернув на це увагу кому слід. Адже в нашому обряді оо. парохи обовязані кожної неділі і свята співати, а не читати Службу Божу.

— **Повінь декретів.** В днях 28—30. жовтня с. р. оголошено в Польщі 59 президентських декретів. „Вістник Законів", що появився 30. з. м., приніс 29 декретів, з 29. жовтня 23, з 28. жовтня 7. В дні 31. м. м. появилося одно число „Вістника", що принесло дальших 9 декретів президента. Між ними находиться декрет про платню державних службовців.

— **Зліквідовано шкільний інспекторат** в Калуші. Дотеперішній інспектор Франц Лютер обняв становище заступника інспектора в Долині.

— **Не будуть знесені суди.** З компетентного джерела повідомляють, що чутка про знесення окружного суду в Стрию не відповідає правді. Так само не будуть знесені городські суди в Янові і Винниках під Львовом.

— **Службові аванси** мають привернути в Польщі з 1934 р. У звязку зі скасуванням родинних додатків у платнях службовців скасують заборону редукування жінок держ. функціонарів, а жінкам службовців признають ті самі права в принятті до державної служби, які мають її чоловіки. Службовцям, які втратять економічний додаток, а мають більшу родину, признають спеціяльні підмоги. Військовим не скасують родинних додатків.

— **Великі редукції у львівському магістраті.** З днем 1. ц. м. звільнено в магістраті у Львові 42 бюрові сили, мужчин і жінок. Майже всі були службовцями контрактовими, яким від довшого часу продовжувано службові умови. Тепер знайшлися без засобів до життя.

— **Новий нотаріяльний закон** передбачує нотаріяльний примус для деяких актів. Ця постанова побільшить значно обсяг діяльности в нотаріяльних канцеляріях, наслідком чого побільшено число нотаріятів. На терені львівського апеляційного суду число нотарів зросте на 26 нових становищ. Перед новим законом було на терені львівської апеляції 137 нотарів, тепер буде 163.

— **Львівська хроніка.** В мешканні при вул. св. Софії зажив отруї й зранився ножем в шию 20-літній Ян Флешар, не могучи знайти праці. — З дому при вул. Зеленій ч. 59 скочила з другого поверху на подвіря 23-літня служниця Варвара Юзефовна і тяжко потовклася. — В ресторані „Лондон" біля кіна „Атлянтик" якихсь двох людей побили коморника з Городенки Вишинського та його шурина Виенка.

— **Любовна трагедія.** Приватний вчитель Дмитро Шведюк у Жабю пов. Косів застрілив Івана Коницука. Душогубства доконано на підкладі подружої невірности. Вбивши Коницука, Шведюк вистрілом у голову відобрав собі життя.

— **Смерть під колесами авта.** На дорозі між Голоском і Жовквою авто дідича Стан. Звиєвського найхало на 55-літнього селянина зі Сопошина М. Кохана. Колеса авта волікли нещасного ще з 40 м. Коли дідич зупинив авто, тіло було вже страшно змасакроване.

— **Могила Пілсудського.** В Кракові в 1934 р. мають усипати могилу (копець) маршала Пілсудського. Землю мають доставити всі громади з усієї Польщі, головнож із місць, де Пілсудський звів більші бої підчас війни.

— **Крадіж листів румунського короля.** В Букарешті викликала велику сензацію вістка про загадочну крадіж на тамошній головній почті. Хтось украв курієрську почту короля Карла, в якій находилися важні листи й документи. Крадежі доконано в часі, коли адвокат королівської родини Тонегару хотів надати почту і розмовляв з почтовим урядовцем. Покищо поліція не викрила винуватця.

— **Наслідник Ляндрі.** Кільканацять літ тому засудили у Парижі на смерть убивника 8 жінок Ляндрі, що навязував з ріжними жінками знайомості на те, щоби видурювати від них гроші та дорогцінності. Передучора суд присяглих у франц. місті Екс-ан-Прованс засудив на смерть другого такого злочинця Саррета. Цей процес, що тягнувся тиждень, стягнув до Екс не тільки журналістів, але хеміків, психіятрів і криміналістів. Саррет був фаховим злочинцем, що підготовлявся до своєї професії науково, студіював в університеті у Марсейлі і знав найкращі підручники про отроєння. Він вів самостійні наукові досліди, шукаючи за отрутою, що не лишала би майже ніяких слідів у людському організмі. Саррет працював спільно з двома сестрами Шмід, що заснували приватну санаторію, щоби там Саррет міг спокійно позбуватись своїх жертв. Всі вони спільно видурювали від ріжних осіб обезпеченеві поліси, за які діставали гроші. Його спільнички дістали по 10 літ вязниці. Число обдурених і вбитих жертв досі неустійнене і деякі з них, як упевняє париська преса, залишаться довічною тайною вченого злочинця.

— „**так, що мусів я вживати денно аж 12 хустин до носа з огляду на свій препоганий нежит і кашель..."** — Так пише нам наш приятель із Собачої Волі, що не міг дістати у цьому місті, грудних карамельків „З 3-ма ялицями", хоч обшукав усі крамниці; внаслідку поважно простудився. Не сумніваюсь ні трохи, що завдяки ним він напевно позбувся би цього недомагання, від якого і Ви, Пані, повинні берегтись, уживаючи постійно грудних карамельків „З 3-ма ялицями". Вони надаються знаменито теж для дітей, бо є смачні, скріплюють організм, віджвлюють і торбинка коштує всього 60 сот.

— **Лікарі поручають „Włosopołysk"**, бо він невтралізує волосся після миття голови і утримує його у здоровому стані. „Włosopołysk" долучований до кожної торбинки шампону „Czarnogłówka Extra".

—o—

З театру.

Театр Ріжнородностей: „Моя сестра та я", комедія на 2 дії Верней і Берра.

Страшенне актуальний сюжет: молодий бібліотекар молодої княжни припав їй до вподоби, вона йому, і ця любов кінчиться подружжам. Від кількох століть нема на цю тему більше творів як 10.000. Нема чого обурюватись: це тільки щось у роді кабаретової оперетки. У І-ій дії бачимо міліонову княжну, що своїми манерами нагадує послужницю у крамниці з черевиками. Її партнер, дуже симпатичний молодець, мабуть теж позичений з якогось аматорського театру. Трагедія таких веселих ревій у тому, що артисти, які мають голос не вміють грати, а ті, що зали гради би ролю добре, не мають голосу. Щойно другу частину цього видовища розвеселює капітальна креація п. Лелїви. Усе це псевдооперет кова 100-відсоткова нісенітниця, в якій даремне шукати цікавих ситуацій або дотепів. Але з поведінки публики виходило би, що вона „зробить касу".

м. р.

———

З судової салі.

ЗА ПРИЗНАННЯ ЗЕМЛІ ПІД ПАМЯТНИК НА ЛИСОНІ.

Лисоня — це горб біля Потутор, славний з кривавих боїв Українських Січових Стрільців. Приступаючи до зреалізування віддавна пекучої справи будови на Лисоні памятника в честь тих УСС, що поклали на ній своє життя, філія Товариства Охорони Воєнних Могил у Бережанах звернулася в 1925 році до громадської ради в Потуторах з просьбою, щоби громада подарувала Товариству під памятник 100 метрів квадратових із свого поля, що лежить на Лисоні. Громадська рада в Потуторах ту просьбу Товариства оправила. Тимчасом зелений горб на Лисоні, приманючи до себе як живо памятка наших визвольних змагань прогульки молоді із сусідніх сіл та паровові процесії в часі Зелених Свят, звертав чимраз більше на себе увагу адміністраційної влади. В осени 1932 року перевела нагло поліція в справі дарування дуже строгі доходження, начальника громади Потутори в 1925-ого року і секретаря Василя Гаєвого арештували, а прокуратор окружного суду в Бережанах, опираючися на те, що з відтак про заповіт не була підписана всіми

правними членами громадської ради і що відпис цієї ухвали, який відтак предложено Повітовому Виділові в Бережанах, не був дослівно згідний з оригіналом, — вніс проти Стефана Вітика і Василя Гаєвого акт обвинувачення за провину з арт. 286. і 187. карного закону.

Дня 17. X. 1933 р. відбулася перед окружним судом у Бережанах проти С. Вітика і В. Гаєвого розправа і в її висліді засудили їх обох за провину з арт. 287 § 1. карного закону на кару вязниці по 6 місяців з примінення кари на 5 літ. Обох обвинувачених боронив адв. д-р В. Гриневич.

Тому, що Пов. Виділ у Бережанах взяв назад свою згоду на даровизну, справа будови памятника вернулась на те саме місце, на якому вона стояла перед 5 роками. Пригадає її напевно і не позволить забути бережанському громадянству присуд у справі Вітика і Гаєвського.

—o—

Допомога безробітним.

Звіт з діяльности кухні для безробітних Товариства св. Івана Милостивого при катедральній парохії св. Юра у Львові.

Від 29. І. 1932 до 18. VI. 1933. видано даром обідів 6.770. На вакації відступлено вживання кухні для вакаційної оселі, уладженої Українською Заорганізацією. По вакаціях видано безплатних обідів від 23. VIII. до 20. X. с. р. 2.503.

Обід складається з літра мясної зупи, дзвинть декамяса і пів фунта хліба. Прохарчовують у тій кухні головно дітей, які ці обіди забирають домів, а коли мама доварить бараболь, то одною порцією може насититися двоє, або й троє дітей.

Що правильне функціонування тої кухні було можливе, це завдячую жертвенній співпраці Вп. Пань, членкинь Товариства; їхні імена була вичислені у першому

звіті. Вони то своїми дижурами й ощадною господаркою публичними жертвенними грошем дуже багато причиняються до розвою цієї конечної установи.

Гріш на отсю ціль збираємо з жертвенности Високопреосв. Митрополита Андрея, Всечестнішої Капітули, установ на терені парохії, поодиноких жертводавців і масової жертвенности до пушок під церквою, від клича: „Пушки не минайте — сотик для голодних дайте!"

За ці жертви складаю найщирішу подяку. Цим практично виконуємо заповіт Христа, братолюбія широго саме до найбільш прагнучих серця й чинної помочі.

Кінчу отсе справоздання сердечним проханням: Не опустіть цієї установи! Допоможіть до її розвою, бож її поле праці таке дуже, дуже широке — як ця нужда що просто безкраїм морем розлилася по українських хатах.

о. Леонтій Куницький, парох.

—o—

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

— **Стшельци гуляють.** Дня 1. жовтня с. р. в годині 10-ій вечором напали узброєні у карабіни члени „Стшельца" під проводом Даровського Антона з Остобіжа рази з членами „Стшельца" з Домашева на домівку, у якій приміщена читальня „Просвіта" і споживча кооператива в Остобіжі. В домівці відбувалися саме засідання надзірної ради місцевої кооперативи. Узброєні стшельци алемолювали домівку читальняну і кооперативну, забрали образ, читальняні книги та побили Стадника Миколу, Плішка Миколу, Плішка Івана і Сахрудюба [illegible] Тої самої ночі вибили вікна в хаті Савки Михайла й інших. Слід зазначити, що тої самої ночі підпалили [illegible] одному селянинові [illegible] забудований матеріял і спровадили поліцію, вказуючи на нього та твердячи, що підпалив цей скоопа [illegible] селянин. Належить треба зверпутати, що за ті напади стшельців нікто нікого не потягнув до відповідальности і не карав. Тому вони гуляють свобідно і є загрозою для цілої околиці, для всього свідомого населення.

СОКАЛЬЩИНА.

Сільсько-господарський показ-вистава конкурсових гуртків при Кружках „Сільського Господаря“ в Сокалі. Філія „Сільського Господаря“ в Сокалі уладила в днях 23., 24. і 25. жовтня ц. р. в салі „Народньої Торговлі“ показ-виставу конкурсових гуртків, які зорганізував фаховий агроном І. М. Гнатюк при діяльніших Кружках „С. Г.“ в повіті. Зорганізовано 37 гуртків. Виставки були саме вислідом конкуренційних змагань гуртків як таких, а також і членів поодиноких гуртків. Треба шлоскі признати і підчеркнути, що шляхотня конкуренція вийшла на добре і вразила всіх тих дуже приємно, кому залежить на тім, аби наші селяни-продуценти перейшли вже з сільського господарського примітивізму до господарки західних рільників. Щож побачили всі екскурсанти і „ведовірки“? Всі зразки уложено в кількох відділах, а саме: городничий, пашних та окопових ростин, садівничий, перерібки овочів і ярин, промисловий (румунська кукурудза, мамалига, олій із сої, кошикова лоза однорічна — 3.92 м., домашній дріб (кармазини, легорни, качки-пекінги, гуси емдемські, крілики-бобри, біла нормандія), пасічничий (улий нуклеус для переховування запасових маток власноручної роботи д-ра Пелеха й улий П. Хрущака для підкормлювання пчіл у зимі). Ціле розложення експонатів було дуже вміле, як і загалом ціла виставка робила дуже естетичний вигляд. Слід додати, що салю удекоровано вишивками-рушниками і килимами, зробленими нашими ткачами. Отворення вистави попередило богослуження в парохіяльній церкві, відправлене о. дек. Ничаєм. Показ почався дня 23. жовтня в год. 11. словом голови філії „С. Г.“ д-ра Перфецького, який заразом привитав усіх присутніх гостей і представників майже всіх Кружків „С. Г.“ в повіті та повітових установ (дир. Шепарович — Кооп. Союз, д-р Чайковський — Філія „Просвіти“, д-р Хоминський — Українбанк, Рідна Школа, п. Вальчикова — Союз Українок). З поляків були на отворенні й оглянули виставу начальник Рільної Палати, рільний інспектор тоїж Палати, сокальський ст... та п. Сарнецький як предсідник повітової фінансо... рільничої комісії (в комісії нема ні одного українця, хоча це повіт сокальський, а не прим. вадовицький або тарнівський), предсідник „Малопольського Т-ва Рільничого“, повітовий рільний інструктор і інші. Виставу звиділо поверх 1.500 осіб. Оцінючі комісії (рільна, городова, годівельна) признали власникам найкращих експонатів похвальні листи. Можнаб дивуватися, чому між власниками експонатів не було майже ніодного священика, які повинні з природи річи передувати на такій виставі, як продуценти-експоненти. Слід замітити, що в тім самім дні Повітовий Виділ назначив у себе показ-виставу польську (конкуренційну), яка коли не була гірша, то в усякому разі не краща від нашої, хоча знову дивно, чому то комусь захочується суперничати, розпоряджуючи фондами цілого повіту. Бо хіба Повітовий Виділ, що призначив на закупно нагород для конкурсовців нашої вистави квоту 50 зол., не призначив на нагороди й організацію своєї (читай: польської) вистави такої марної суми. До того багато наших експонатів підчас ревізії в філії „Просвіти“ дня 19. X., де вони були зложені, потерпіло. Аранжерам, себто Філії „С. Г.“ в Сокалі, належиться повне признання за виставу, яка проти їх сподівання випала дуже вдачно. На будуче можнаб хіба побажати, щоби наші люди були більшими оптимістами та уладили вже другу виставу без боязни і з більшою реклямою. Громадянство повинно би знову численніше оглянути свою добру виставу.

Ф-о.

НА ДОПОМОГУ ІНВАЛІДАМ УГА УКТОДІ потребує 10.000 зол. місячно. Гроші ці повинно зложити Українське Громадянство.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. Кобець: ПЕКЛО ч. III. повісти „Над Безоднею“. Вид-во „Родина“. Стор. 248. Форм. 16°.

В. Левинський: ЯК БОРОЛИСЬ ПОЛЯКИ ЗА СВОЄ ІСНУВАННЯ ПІД ПРУСІЄЮ. Львів, 1933. Форм. 8°. Стор. 48.

М. Тумрій: „КОЗАЦЬКА ДИТИНА“, історичне оповідання. Після повісти Марка Вовчка „Маруся“. Львів, вересень 1933. Видання „Самоосвіти“. Ст. 32. Форм. 16°.

о. Михайло Дороцький: САДОЧОК УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ СВЯТИХ з ілюстраціями. Чистий дохід на будову церкви Пресв. Тройці в Потеличі-місті. Стор. 136. Форм. 16°.

Іван Зілинський: КАРТА УКРАЇНСЬКИХ ГОВОРІВ З ПОЯСНЕННЯМИ. Варшава, 1933. Праці Українського Наукового Інституту в Варшаві.

І. Івасюк: КРЕДИТОВА КООПЕРАЦІЯ НА УКРАЇНІ. Варшава, 1933. Стор. 120. Форм. 8°. Видання Українського Наукового Інституту в Варшаві.

Вол. Левинський і К. Коберський: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ — звідки вона взялася і до чого вона змагає. В-во „Самоосвіта“, Яворів. Жовтень 1933. Стор. 32. Форм. 16°.

Ad. Stankevič: KASTUŚ KALINOWSKI (Mużyckaja Prawda). Idea Niezależności Białorusi. Wilnia 1933. Стор. 64. Форм. 8°.

P. O. Fanelli: L'ORDINE ECONOMICO CORPORATIVO. (Estratto da il „Secolo Fascista“ fascicoli di Settembre e Ottobre. A. XI.) Roma, 1933.

ЖУРНАЛИ.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ. Wolna trybuna zachowawczej myśli państwowej, t. XXXIII., październik 1933.

„BETON“, Nr. 9. Rok 1933. Rok IV. Warszawa, wrzesień 1933.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 4. XI. год. 7.30 веч. „Весілля“.

Субота, 4. XI. год. 3.30 попол. „Весілля“.

Неділя, 5. XI. год. 3.30 попол. „Вакханки“.

Неділя, 5. XI. год. 7.30 веч. „Весілля“.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 4. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я“.

Неділя, 5. XI. год. 3.30 попол. „Готівка“.

Неділя, 5. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я“.

Концертове Бюро Тірка.

Понеділок, 6. XI. Концерт: Ґаспар Кассадо, челіст.

Кіна.

АДРІЯ: „Під кураторією“ (Вл. Бур'ян).
АПОЛЬО: „Мушу тебе здобути“ (Іван Кепура).
АТЛЯНТИК: „Кінг-Конг“.
ВАНДА: „Історія душі“.
КАСІНО: „Якою мене бажаєш“ (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: „Шумовиння вулиці“.
КОЛІСЕЙ: „Цілунок перед зеркалом“ і ревія „Білявки та чорнявки“.
МАРУСЕНЬКА: „Оінкель Мозес“ (Шалома Аша).
МІРАЖ: „Програма 7-ми зір“.
МУЗА: „Чому я згрішила“.
ПАЛЯС: „Мушу тебе здобути“ (Іван Кепура).
ПАН: „Екстаза“.
ПАСАЖ: „Ніч жаху“ (Том Мікс) і комедія (Фліп і Флап).
СТИЛЕВЕ: „Маски д-ра Фуманчу“, ревія „Наша пачка“.
ХИМЕРА: „Шанду“.
УТІХА: „Заборонене передмістя“, ревія „Затанцюймо вальса!“

Закордонне радіо.

Субота, 4. листопада 1933.

Франкфурт н. М. (259,3) 22.45 Веселий вечір; **Братислава** (279,3) 20.50 Концерт; **Льондон** (356) 20.55 „Отельо“ оп. Вердія; **Гельсінгфорс** (368,1) 17.25 Спів; **Білгород** (429,7) 17.00, 20.00 Пісоньки; **Рим** (441,2) 13.00 Концерт, 21.00 „Гарна Олена“ оп. Офенбаха; **Відень** (517,2) 12.00, 13.10, 19.35 Концерт; **Рига** (525) 19.30 „Пробудження батьківщини“ оп. Кальнінса; **Мінхен** (532,9) 14.30 Розривкова програма, 20.00 Весела програма; **Будапешт** (550,5) 20.30 Европ. концерт, 22.20 Мадярська музика; **Харків** (937,5) 9.00 Тріо, 15.00 Танкова музика, 16.20 Фрагменти зі звуковиків, 18.00 Камер. музика, 19.00 Концерт, 21.30 Авдиція.

Неділя, 5. листопада 1933.

Відень (517,2) 9.35 Гендлева та Брамсова соната, 12.00 Концерт, 19.20 Брамсові пісні, 20.00 „Христя лісниківна“ оп. Ярно; **Братислава** (279,3) 16.00 Концерт; **Брно** (341,7) 9.00 Пісні; **Мор. Острава** (263,8) 9.00 **Популярні українські пісні (сп. Самійлович)**; **Прага** (488,6) 12.15 „Весняна буря“ оп. Вайнберга, 19.05 Пісні Чайковського; **Гайльсберг** (276,5) 11.30 Пісні, 19.00 Концерт; **Ляйпціг** (389,6) 20.00 Оп. музика; **Бресляв** (325) 12.05, 17.35 Концерт; **Букарешт** (394,2) 20.00 Спів; **Стокгольм** (435,4) 19.45 „Гейша“ оп. Джонса; **Рим** (441,2) 17.15, 20.45 Концерт.

Львівське радіо.

Субота, 4. листопада 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.38 Сальонова музика; 12.35 Метеорол. вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.55, 19.20, 20.15, 22.35 Грамофон; 16.00 Муз. загадки; 16.20 Скавтівство; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Концерт оркестри, спів; 17.45 Авдиція для хорих; 19.25 Літ. чвертьгодина „Серед молодих“; 20.10 Техн. скринька; 20.30 Трансм. з Будапешту: Фрагмент нац. концерту; 21.30 Шопенівський концерт; 22.10 Льондон за дня та ночі; 22.25 Спортові вістки; 22.40 Трансм. з Будапешту: Циганська музика; 23.20 Англ. мельодії з грам. плит.

Неділя, 5. листопада 1933.

9.00—9.53 Ранішня авдиція; 11.45 Релігійна музика з грамофону; 12.15, 13.12 Музичний поранок (Бетовенові твори); 13.00 Балачка для працюючих; 14.00 Рільнича скринька; 14.15 Огляд ринків рільних продуктів; 14.25 Щось для кожного (грамофон); 15.00 Льняні тканини; 15.20 Сальонова музика; 16.00 Вес. авдиція для дітей від 5 до 90 літ; 16.30 Чвертьгодина веселих мистців (грамофон); 16.45 „Пожежа фабрики“ фрагмент із Реймонтової повісти „Обітована земля“; 17.00 Чи вміємо прати трикотажі; 17.15 „Весілля“ нар. сюїта Нововейського; 18.00 Авд. „Азаіс“; 18.40 Арії та пісні (Мехівна); 19.00 Фейл.: „Пруські мазури“; 19.10 Всячина; 19.50 Веч. денник; 20.00 Самоврядування та держава (промова мін. Перацького); 21.05 Веч. денник; 21.15 Відчит; 21.30 На веселій льв. хвилі; 22.30, 22.31 Спортові вістки; 22.40 Танкова музика; 23.05 Грамофонові плити.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові на приватній біржі платили за доляра по 5.79 зол.

Золото: доляри 9.04, 9.06; франки фр. 36.50, 36.60; дукати 83.40, 83.70; рублі 46.80, 47.30; корони 37.70, 38.00.

Срібло без змін.

У Варшаві в пятницю були такі курси: Льондон 27.72, Париж 34.86, Берлін 212.50, Цюріх 172.50, Амстердам 359.15—359.05, Нюйорк кабель 5.73, Нюйорк чеки 5.71.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 3. XI.: масло 2.90 зол., молоко 19 сот., сметана 90 сот., яйця зол. 4.20 за копу. Тенденція на всі артикули сильна.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Товаришів зброї У. С. С. Андрія Домарадського, Антона Максима, Василя Борсука та інших, як також товаришів з інших полків: Івана Гладишевського, Степана Кеніга, Олеся Скалія і інших, з котрими перебував я на фронті і в російським полоні в Арзамасі — прошу ласкаво подати негайно свої адреси. — **Стефан Бріль, управ. учитель в Тудорові, почта Копичинці. 545 1—1

Ширші сходини членів Кружка ім. Ганни Барвінок відбудуться в неділю (5. листопада) ц. р. в 6-ій годині вечором в домівці при вул. Мохнацького 12. Продовження **вечора спогадів** з 1. листопада. Реферат **Д-ра Михайла Волошина**: „Якто було у ті дні...“ Численно прибути просить Старшина. 549 1—1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10